

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>	
Na celý rok	2 zl. — kr.
Na pol roka	1 „ — „
Na štvrt roka	— 50 „
Jednotlivé číslo 3 kr.	

Vychodi každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Agitácia kňazov.

Dosavád nikde na svete ne-
 narodil sa taký človek,
 ktorý by bol svojim verejným
 účinkovaním všetkým ľuďom
 dľa ich vôle vyhovel. Veď aj
 porekadlo hovorí, že „ani Pán
 Boh každému nevyhovie“ a
 to porekadlo má pravdu. Ve-
 zmime si len na príklad účinko-
 vanie jedného rychtára v
 obci, koľko ľudí sa najde,
 ktorí nesúhlasia s jeho úra-
 dovaním a udávajú, že to
 alebo ono dalo by sa previesť
 lepšie, tak alebo inak. Tak je
 to i s účinkovaním notára,
 slúžneho, fíšpána, ministra,
 ba celej vlády a práve tak sa
 to má i s triedou duchoven-
 stva, jednomu sa páčia kázne
 kňaza, druhému nie, jeden by
 rád počúval vysvetľovanie slo-
 va Božieho, druhý by radšej
 mal, keby hlavná váha bola
 kladená na utvrdzovanie vo
 viere, slovom, v žiadnom po-
 volaní niet takého človeka, kto-
 rého účinkovanie by uspokoi-
 jovalo všetkých ľudí asíce preto
 niet, že sto ľudí, sto chutí, sto
 rozumov, sto náhľadov.

Keď sa však upozorňovanie
 verejne účinkujúcich ľudí deje
 slušne, vážne a spravodlivo a
 keď to upozornenie zodpovedá
 pravde, proti tomu nemôže

mať nikto nič, veď dobrá rada býva s radosťou | skutočnosťou a len v prospech osobných záujmov
 prijatá, ale keď sa to deje prekrucovaním pravdy, | a na úkor vlasti a všeobecného blaha, vtedy

Miláček.

také počínanie zasluhuje najväčšieho opovrzenia. Taký človek, ktorý svoje myšlienky a náhľady o jednotlivých politických záležitostiach nanucuje iným a keď sa mu to nedarí a nevie si získať väčšinu, začne svojich málo prvrzencov poburovať, zaslúži odsúdenie každého chladnokrevne a rozvažne smýšľajúceho človeka, lebo veď nič není ľahšie ako rozsievanie nespokojnosti.

Rozsieváním nespokojnosti a poburovaním proti vrchnostiam podkopáva sa pokoj jak vlasti, tak aj celého obyvateľstva a tí, ktorí rozsievajú nespokojnosť majú uvážiť, že ten, ktorého raz nespokojným urobili, ten pozdejšie práve tak nebude spokojným s účinkovaním poburovateľom mu odporúčaných ľudí, ako nebol spokojný s účinkovaním tých jednotlivcov, proti ktorým bol prv poburovaný.

A toto by si mali uvážiť tí vyznavači grófa Ferdinanda Zichyho, ktorí v reverendách poburujú ľud proti terajšiemu poriadku.

História nás učí, že poburovanie celých tried obyvateľstva nikdy neprineslo dobré ovocie. Kdekoľvek jedna trieda pobúrená proti druhej povstala, tam vždy nespokojenci boli pokorení, porazení a k poriadku prinútení. A keď potom vzbúrenci boli pokorení a o nepravdivosti zásad hlásaných poburovateľmi presvedčení, to malo za následok vždy to, že sa pokorení *vzbúrenci obrátili proti tým, ktorí ich pobúrili.*

To bol vždy následok každého poburovania ľudu.

Pozrime si len účinkovanie katolíckeho kňazstva vo Francúzsku, keď tam boli zavedené cirkevno-politické zákony. I tam kňazstvo dovoľným i nedovoľným spôsobom búrilo ľud proti tým zákonom, zakladaly sa spolky, kluby, kasína práve tak ako teraz u nás. Čo ale bolo toho následkom? To, že keď sa ľud o pár rokov presvedčil o nepravdivosti zásad kňazmi hlásaných, *odvrátil sa od nich*, neveril im, väčšia časť zavedencov následkom toho odpadla od viery a keď už raz bola v nich rozsiata nespokojnosť, neboli spokojní s ničím a utvorovali a vstupovali potom do rozličných zkazonosných spolkov socialistických, komunistických a anarchistických, členom ktorých není nič sväté, nič Božské, nič vznešené. Členovia tých spolkov, bývali to vzbúrenci a spojenci kňazov alebo ich potomci práve tak hádzajú bomby v snemovňach ako v kostoloch, práve tak vraždia popredných ľudí verejného ako cirkevného života. Útočníci a vrahovia ako Vaillant, ktorý hodil bombu vo francúzskej snemovni, Henri, ktorý hodil bombu v kostole, Caserio, ktorý zavraždil francúzskeho predsedu Carnota a Angiollito, ktorý zavraždil španielskeho ministerského predsedu Canovasa, sú všetko odchovcami toho poburovania, ktoré viedlo francúzske

kňazstvo proti slobodomyselnosti francúzskeho obyvateľstva, ktoré súc behom času osvietené, začalo strhávať so seba putá temnoty. Že v tomto tvrdení máme pravdu dokazuje to, že ani jeden z tých hormenovaných zločincov pred svojou popravou nežiadal si potešenia od kňaza, nehládaval milosť u Boha, lebo ztratil v ňom dôveru; následkom špatného chovania sa jeho pozemských sluhov-kňazov.

To sú následky kňazskej agitácie, ktorá nevie iných výsledkov preukázať, lebo nielen že cestu slobodomyselného ducha neprekazila, ale ho len utvrdila v srdciach statočne smýšľajúceho ľudu.

Socializmus, komunizmus, anarchizmus sú plody agitácie kňazstva v srdciach nevedomého ľudu. Dokazuje to minulosť. A my, pokiaľ predvídame, že by agitácia kňazov ľudovej strany rodila takéto ovocie, preto bojujeme rozhodne proti nim v záujme udržania hodnosti duchovenstva samého a v záujme zachránenia mravnosti celého ľudu, lebo nechceme aby výrostok budúceho pokolenia ľudovej strany hádzal bomby po kostoloch a vraždil jemu neprijemných ľudí tak, ako to robí teraz odrost bývalej francúzskej kňazskej strany. Nechceme, aby sa ten ľud odvrátil od Boha, pľuval na kňazov a hanobil ich a preto, aby sme toto už vo vzniku udusili, rozhodne a často priostre vystupujeme proti tým kňazom, ktorí na škodu celého duchovenstva a spoločnosti už teraz pripravujú pôdu, aby semeno všeobecnej zkažky vykľulo a rodilo.

Vystrihanie pred prašivými ľuďmi a karhanie zhubcov mravnosti nášho ľudu je povinnosťou každého človeka.

Slovo k rodákam.

Keď chceme niekoho dôkladne poznať, zvlášte ale keď ho chceme bez ublíženia mu spravodlivo posúdiť, treba nám dobre pozorovať jeho držanie sa a bedliť ako sa s časom na čas chová. Sú ľudia opatrní a lstiví, ktorých poznať není ľahká vec; mnohí ale práve že sa za veľmi múdrych a opatrných, ba prefikovaných držia, zabudnú sa často, a my v ich držaní sa a skutkoch čisto a jasno vidíme zrkadliť sa ich život. Poznáme ich snadno a môžeme ich dokonale oceniť.

Takito naivne detskí sú naši ľudári, menovite tí ich kňazskí mudrci, ktorí prechýrené ľudárske noviny píšu. Čo vystrája «Kresťan», aké hlúposti a podlosti podáva svojim prostým čitateľom, to sme už viac ráz spomínali. No karbánie tieto sú len osobné blúznenia franšiskána Lepsényiho a jeho nezralých ešte chlapčiekých

kaplanov. Pohlavári ľudovej strany, tí milosrdní grófi a ľútostiví farári ľudárski, ktorí «nad bienu otlačeneho ľudu krokodilske slzy vyráňajú,» a horoko-fažko horekujú, ako židia nad pádom Jeruzalema, ich bohaprázdnou prácou sú noviny «Alkotmány». V týchto licitujú jeden nad druhého v tom, ako by sa dalo dobré meno vlasti našej doma i v cudzine čím najväčšmi zhanobiť, ako by sa mohly čím väčšie krivdy a bezprávia aspoň pravdepodobnými vyhlásiť, ako by sa úver štátny čím citlivejšie podryť a uškodiť mohol. A to je ich patriotizmus, to je ich láska k vlasti a národu. To, že ľud farizejským horekovaním šudia, pritom ale všemožne o ostatný krajciar pripravíť hľadia, bárs so žiaľom, ale by sme im predsa v páde napravenia sa, boli vstave odpustiti; ale že česť a dobré meno krajiny a štátu napádajú a nivočia, na to niet a ani nesmie byť rozhrešenia. Týmto zaslúžili pokutu verejného, všeobecného opovrzenia. Aby ste ale vedeli, akí všemohúci sú oni, aby ste vy, ktorí «Alkotmány» nečítate, poznať mohli tie komédie, aké oni zo všetkého vystrájajú, pripomenieme vám zo pár novších kúskov. V najnovšom čase tí ľudia, ktorí liberalizmus za to najväčšie zlo, za tú najväčšiu hanebnosť, za najhnusnejší hriech roztrubovali, zatracovali, tí verejne na krajinskom sneme tvrdili, že oni sú opravdove *liberálni*, a v 191. čísle «Alkotmányu» kričia, vrešia a preklínajú slobodomyselné noviny «Budapesti Napló», že sa tie *opovážily* „úprimný, výlučne opravdový, v najužšom smysle slova vzatý liberalizmus ľudovej strany perfidiou (prefíkanosťou) pomenovať.“ Tedy liberalizmus, ten časného i večného zatracenia hodný hriech, je dnes výlučnou vlastnosťou ľudárov! Nuz ktože rozhreší tohoto hriechu sa dopustivších kňazov od tohoto smrtného zločinu, ktorý toľko prenasledovali, na pranier stavali v «Krešťanovi»? Ako že vám môžu tí „*opravdove liberálni farári a magnáti*“ do očí pozrieť teraz, keď vás pred liberalizmom väčšmi ako pred peklom vystríhali? Keď vám ho oškľivili; keď vás večným zatracením strašili, ak sa ho neodrečiete? Ak všetkých liberálov špinavou melou z domov vašich nevyženie? Nuz vidíte, ako sa časy chytro menia, dnes je už Molnár, Zichy, Zmeškal atď liberál, a vy jestli ich, ako svojich vodcov a jediných dobrodincov poslúchaf chcete, musíte vaše domy pred nimi zavreť, ba ich aj z okolia týchže vyňať, lebo oni sú dnes už liberáli, tedy — ako «kresťan» píše — zberba satanášova, lotri, kmíni a sločinc. Ale nebojte sa, tak ďaleko to neprijde; zaľtra oni už aj liberalizmus odprisahajú. Veď im je to ľahko, pretože nie sú ničím, tedy môžu sa, ako sa im len chce, ukazovať čím len chcú. Že je to ale krajine a ľudu na škodu a hanbu, kto by sa o to staral, veď čo zlého narobia alebo aspoň

zapričinia, s najväčšou ľahkosťou zvalia na iných, oni sú a budú nevinnými, — ak im to ešte kedy a kto uverí?

Dnes sú preto liberálnymi, lebo žiadajú *revisiu*. Lebo to nie je vraj liberalizmus, keď štátny zákon nakladá, že sa každý *musí* civilne sobášiť, a že keď oni žiadajú, aby to každý *nemusel* urobiť, nuz to je vraj ten opravdový liberalizmus. Ale im je zas «v najužšom smysle slova vzatým liberalizmom aj to, že každý aby sa *musel* cirkevne sobášiť, a katolík aby sa *nesmel* civilne. Tedy keď oni núťa, alebo zakazujú, to je prirodzené, oprávnené a liberálne, keď by sa to ale iný opovážil, hotový je ten najhnusnejší zločin. Pekná je to pravda, takú len ľudárski kňazia a magnáti môžu robiť.

V čísle 193. ešte ďalej idú, tam sa oni za «jediných neohrozených bojovníkov za slobodomyselnosť» vyhlasujú. Oni sú tam vystavení za hrdinov, ktorí «jediní až do konca vytrvali za slobodu tlače a slova i keď už ostatní perfidne a hanebne uskočili.» Plnými ústami kydá hanu na liberálov; Apponyistov a Kossuthistov, že sa k blahu vlasti cieľom umožnenia osožných prác vyrovnali, mēnuje to zradou slobody, ale zabúda a pod rúskou tají, že sa ku kompromissumu (k vyrovnaniu) aj ľudová strana pripojila.

Takto hľa „kotrmelcuje“ politika ľudarovi a tí by ešte chceli, aby sme ich vážne brali, aby sme ich za usadlých mužov považovali? Súďte sami, či je to oprávnené, či je to možné?

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Výkaz štátneho hospodárstva v II-hej štvrti beziaceho roku. Výsledok II-hej štvrti beziaceho roku je o moc priaznivejší, než minulého roku. Dľa výkazov, ktoré teraz uverejnil finančný minister štátnych príjmov v druhej štvrti beziaceho roku bolo o 3,231.189 zl. a výdavkov o 646.298 zl. viac než minulého roku, a tak odtiahnuc výdavky z príjmov, výsledok je o 2,585.991 zl. prajnejší. Tento prajný výsledok povstal následkom toho, že z priamych daní splatené bolo o moc viac, než minulého roku v II-hej štvrti.

Voľby na katolícky kongress, sa už skoro úplne dokončily. Zväčša boli zvolení vynikajúci mužovia verejného života. Kde-tu podarilo sa vyvoliť privržencov ľudovej strany, ktorí nemajú iných záslub, jako to, že sa práve priznávajú k tejto nešťastnej strane.

Naša monarchia a Bulharsko. Bulharský ministerský predseda Stojlov nedávno mal rozhovor s jedným nemeckým novinkárom, pred ktorým urazil našu onarchiam.

Minister zahraničia gróf Goluchovski žiadal zadosťučinenie za túto urážku. Na toto bulharský ministerský predseda Stojlov vyhlásil, že ten nemecký novinkár nesdelil verne rozhovor, lebo že on nepovedal tie slová, ktoré vyšly v novinkách. Náš zahraničný úrad neuspokojil sa s týmto vysvetlením.

Barón Call, ktorý zastupoval našu monarchiu v Bulharsku, opustil už Sofiu, hlavné mesto Bulharska. Odcestovanie baróna Calla zapríčinilo všade veľké počudovanie, lebo toto znamená pretrhnutie každého spojenia s Bulharskom.

Naša vláda prísne požaduje úplne zadosťučinenie, ktoré dozaista aj dostane.

Politický súboj. Francúzske knieža Heinrich z Orleansu napísal jednu knihu, v ktorej sa nie veľmi pekne vyslovil o chrabosti a zmužilosti talianskeho vojska. Kniha táto veľmi rozhorčila talianskych ofíciov, ktorí žiadali od kniežata zadosťučinenie.

Zadosťučinenie stalo sa po tieto dni. V mene talianskeho vojska vyzval na súboj knieža Heinricha z Orleansu synovec talianskeho kráľa, gróf z Turínu. Súboj skončil sa s ťažkým poranením kniežata Heinricha.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 10. augusta. Na dneskajšom zasadnutí bolo najlepšie vidno, jak ustati sú vyslanci a nakoľko si žiadajú už odpočinok. Pojednávanie návrhu zákona v uvedení do života trestného pokračovania rýchle napredovalo, takže predseda dobre pred riadnou hodinou zakončenia zasadania oznámil, že je denný poriadok vyčerpaný, načo bolo zasadnutie zavreté.

Zasadnutie dňa 11. augusta. Dnes bolo posledné zasadnutie. Jediným predmetom tohoto zasadnutia bolo tretie čítanie návrhu zákona o uvedení do života trestného pokračovania načo predseda prial vyslancom pokojuý odpočinok.

Zasadnutie snemovne magnátov dňa 16. augusta. Po dlhej prestávke dnes sa sisl magnáti k zasadnutiu, aby pojednávali všetky tie návrhy, ktoré vyslanci vybavili v júni, v júli a v auguste. Všetko to, čo vyslanci vybavili behom tak dlhého času, vybavili magnáti behom jednej hodiny.

Návrh zákona o dani od cukru bol bez poznámky prijatý.

Pri návrhu zákona o uvedený do života trestného pokračovania Josef Gall odporučal, aby bolo do zákona vzaté, že porotci musia vedieť okrem štátnej reči aj tú reč, ktorá sa na patričnom vidieku všeobecne hovorí. Minister pravosúdia bol oproti tejto oprave, lebo tak by bolo tým ťažšie zostaviť počet porotcov.

Odporúčaná bola aj tá oprava, aby mesto Fiume dostalo porotu. Táto oprava bola tiež na žiadosť ministra pravosúdia zavrhnutá!

Ostatné návrhy boli bez pojednávania prijaté.

Budúcnosť mládeže.

Školské prázdniny pomaly chýľa sa ku koncu a žiaci aj ich rodičia pomýšľajú na školu. Kam, do ktorej školy dať synka zapísať; či sa má ďalej učiť alebo opustiť školský prah. O tomto radia sa rodičia v takýto čas.

Teraz treba sa rozhodnúť mladíkom i rodičom aj o tom, akú dráhu majú si voliť v budúcom živote. Sami žiaci rozhodujú o tomto zväčša len čiastočne, rozhodujúce slovo podržia si rodičia; obyčajne oni rozhodujú o ďalšom učení svojich synov a tým často volia pre nich aj povolanie v budúcom živote.

Toto je veľmi dôležitá otázka aj pre našu mládež aj pre rodičov. Ťažká je to vec, voliť si alebo určiť dakomu dráhu v živote, ktorou má sa uberať v budúcnosti. Mnoho, veľmi mnoho, ba neraz všetko závisí od takejto voľby. Rodičom veľkú starosť pôsobí výchova dietok; ale neraz ešte väčšia starosť je to, akú dráhu životnú majú im vykazať. Veď často od tohoto závisí šťastný alebo nešťastný osud ich dietok v budúcnosti.

Mnohí rodičia pri rozlúštení tejto dôležitej otázky nepokračujú s náležitou obozretnosťou. Neznajúc často prirodzené schopnosti svojho syna žiaka, — veď snád' chodí do školy dakde v cudzom meste, — núfa ho voliť si také povolanie na budúci život, ktoré jeho vlastnosťam duševným a snád' ani vlohám nezodpovedá. O takomto mladíkovi temer s istotou možno vopred povedať, že na tej vynútenej podstate ďaleko neujde. Ešte dobre, ak ostane na započatej dráhe a čo aj nie so slávou, ale aspoň čestným spôsobom sotrvá na nej a tak vyžije pritom. Často pridá sa, že mladý šuhaj, ktorého rodičia prinútili voliť si takú dráhu, ku ktorej nemal vôle: časom odskočí s nej a lapí sa dačoho iného. Niekedy sa takýto krok vydarí, ale neraz ani tu nesotrvá; koniec je, že sa stane nedoukom, pobehajom. Hotový bedár na celý život.

Na samú mládež tiež nemožno celkom sveriť, aby si podľa ľubovôle volila, čo chce byť. Mladý šuhaj je nezkušený, plný ružových nádejí. Budúci život nepredstavuje si v opravdovom svetle, ale v farbách jasných, ligotavých; len pozdejšie vyklulo by sa, že veru jeho veľiké nádeje vonkom nespĺnili sa a splniť sa nemohly.

Preto pri voľbe budúceho povolania rodičia majú byť mládeži na pomoci. Ale rodičom treba si počínať obozretne a nie prenáhle. Treba im najprv poznať schopnosti, žiadosti a túžby synove a potom hlavne treba im náležite uvážiť, že v terajších časiach na akom poli dá sa čo najviac dosiahnuť ten blahobyt duševný i hmotný, ktorý potrebný je ku zemskému šťastiu.

Veľmi mnohí rodičia túžia za tým, aby zo svojho syna vychovali «pána.» Nehľadia na to, či jeho schopnosťam a pomerom životným zodpovedá. — nech je len kňazom, fiškálom, lekárom alebo úradníkom. Na remeselnícku a kupeckú dráhu dávajú rodičia len takých chlapcov, ktorí nechcejú sa učiť alebo nemajú žiadnych schopností nadobudnúť si potrebné vedomosti.

V tých krajinách europejských a v Amerike, kde je vzdelanosť najväčšmi rozšírená, — rodičia nekonajú tak. V Nemecku, v Anglicku, vo Francúzsku schopných, nadaných mladíkov dávajú za kupcov, priemyselníkov; tam potom aj kvitne obchod a priemysel a kupci aj priemyselníci stoja tam v prvom rade medzi „pánmi.“ Ale darmo je, u nás je taký prevrátený svet, že kupca a remeselníka nedržia za pána a preto tí rodičia, ktorí zo svojich synov chcejú vychovať «pánov,» dávajú ich napospol na vedeckú dráhu. Neuvážia tú okolnosť, že teraz už temer všetky vedecké dráhy viac-menej preplnené sú nadanými i málo nadanými ľuďmi, ktorí sa pevne držia svojho chleba; tu je teraz už ťažko dostať sa k dačomu. Naproti tomu pri kupectve alebo pri remese nadaný šuhaj ľahšie vyžije a pride aj k majetku.

Akoby vyzeral náš obchod a priemysel, keby na toto pole dali sa schopní, nadaní a na život súci mladíci. Ale koho dávajú teraz rodičia na remeslo alebo za kupca? Obyčajne len takých šarvancov, ktorí ako-tak skončili elementárnu školu a v prvých triedach gymnasiálnych alebo na reálke prepadli. A tak k obchodu a priemyslu dostávajú sa u nás mladíci najmenej nadaní, obmedzení; kdežto na tomto poli bolo by miesto pre najnadanejších, najzručnejších, lebo nezabúdajme, že obchodu a priemyslu časom aj u nás nastane skvelá doba. Pravda, aj tu bude len tak, ako na inej podstate v živote, — len ten bude sa dobre mať a tomu kynie pekná budúcnosť, kto umom i ráznosťou vynikne nad iných. A toto nedá sa očakávať len od ľudí nadaných, rozumných a činných.

Dobre nech uvážia tieto okolnosti tí rodičia, ktorí majú svojim synom voliť alebo radiť povolanie k budúcemu životu. Nech neštítia sa natoľko kupeckej a remeselníckej dráhy a nech posielajú ta aj nadaných synov svojich. Rozličné obchodné a priemyselné školy poskytnú našej mládeži príležitosť, aby zdokonálila sa vo všetkých známosťach, ktoré potrebuje rozumný a naozaj odborný kupec a remeselník. Tito odborne vzdelaní obchodníci a priemyselníci povolani sú povzniesť náš obchod a priemysel k potrebnej dokonalosti. Tito vzdelaní obchodníci a priemyselníci stanú sa svojim časom opravdovými pánmi.

DOPISY.

Ruzomberok, 15. aug. 1897.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Chytám pero, aby som et. obecnstvu sdělil smutnú zvesť, ktorá sa pominulé dni v našom meste udala. Stavíme mestský dom, ktorý už bol skoro úplne vystavený, lebo ešte toho roku chceli ho obecnej potrebe odovzdať. Bolo to 7. t. m. práve na poludnie, keď sa s ohromným hrmotom srútila veža domu aj s prednou poschodovou stenou. Múry pochovaly šesť robotníkov, ktorí práve odpočívali, siedmeho ranilo ťažko, ktorý, keď tieto riadky svetlo uzrú, už snáď bude tiež medzi mrtvými, lebo so smrťou zápasí.

Srútenie učinilo hlučný hrmot a obecnstvo je veľmi rozčulené. Celý deň a aj nasledujúce dni veľké húfy ľudu obstaly zborený dom. Vojsko pratalo srúcaniny a hľadalo podusených robotníkov, ktorých mrtvoly neboli ľudskému telu podobné.

Policia zaviedla prísne vyšetrovanie, podujimateľa Rátha, ktorý sa ináč poctivým remeslom zamočnietvom zaoberá, dozorčieho merníka a paliera hneď zavrelí.

Merníka činia najviac zodpovedným za smutnú katastrofu, lebo udajne deň pred tým palier upozornil merníka na popukané lešenie ale on na to nedbal. Z Budapešte príjde znalec a do tých čias merník Vohrel bude zavretý.

Chybná je ale aj mestská rada, lebo dľa shody podujimateľ Ráth mal si držať znalca-staviteľa, čo ale neurobil a mestská rada mu to prehládla.

Mrtvoly robotníkov pochovali za veľkej sústrasti dňa 9. t. m.

Mal by som, čo sa stavania toho domu týka, ešte niečo prehovoriť, ale by som musel niekomu mrzutosť urobiť, čo je ale nie mojou obyčajou, preto dost len tá smutná zvesť. S úctou A. G. O.

Dolna Orava, 15. aug.

Veľactený Pán Redaktor!

Včera vydržoval stoličný výbor svoje mimoriadne zasadnutia, a bárs sú poľné práce práve teraz v najväčšom behu, predsa hojný počet výborníkov sa síšiel. Ale nie div, — jednalo sa o veľkú ťarchu, ktorá stolicu našu tlačí. Na stavať sa majúcu, a už aj zákonom zabezpečenú miestnu železnicu má dať stolica 166 tisíc zlatých. Jednalo sa tedy o tom, kde si ich máme požiť, lebo inakšie ich zaopatrit nemožno. Darmo je, my sme už takí, ako tí študenti kedysi „čo sa poskladali a kupili si — na börg.“ Výbor uzavrel nabídnutie hypotekárnej banky prijať, lebo to sa dokázalo najprospernejším. Závažná vec bola i táto otázka, no o mnoho vážnejšia bola udalosť, ktorá sa mimo výboru, ale predsa z príčiny toho udala. Sem prislého hlavného župana vyhľadala totiž deputácia mestečka nášho, aby ho poprosila, žeby obec a stolicu našu pri vysokej vláde v otázke tunajšej školy zastal. Otázka táto obsérny opis by zaslúžila a potrebovala, no tu len na krátko to pripomeniem, že nerozvážený krok sa chystá urobiť ktosi. — Baňská Bystrica chce mať kupeckú školu, — a právom levovským žiada si dolno-kubínsku. — Ak je tam takáto škola potrebná, treba ju postaviť, z toho ale nenasleduje, aby bol Dol. Kubín o svoju obraný. Mesto

toto veľké obeť donieslo, no a škola táto, ak kde tak tu je potrebnou. Nie Turec ale Orava bola v šesťdesiatich rokoch sídlom oduševneného národovstva. V Martine bolo len stredisko schôdzky, v Orave ale zápal a mnohé zjavy separatistické. — A kde sme dnes? — I dnes sme Slováci rodom a jazykom, ale srdcom sme Ubria, vlastenci. Štátna idea málo kde stojí tak pevne, ako u nás, — má byť tedy bezprávím a krivdou ohrozená? a to pre prepych mocnejšieho?

My tomu neveríme, chýr ten len za bezzákladný držíme, a v najhoršom páde predpokladáme, že vláda chybne je informovaná. No my právo, vlastnosť a majetok svoj hájím nezameškáme, a máme pevnú dôveru, že pravda naša zahanbená nebude. *Oravec.*

Z trencansko-považského údolia

Veľactená Redakcia!

Náhodou mi prišlo do ruky jedno číslo „Opravdového Kresťana.“ Čítajúc úvodný článok, úplne som sa presvedčil, že v tom smysle, v ktorom Kristus Pán, čo Spasiteľ sveta učil, aj tento časopis nás poučuje a nežiada revolúciu, ktorú by ľudoví korteši boli radi pri voľbách zaviedli; časopis tento práve naopak káže, aby sme sa vzájomne milovali. Kto sú títo ľudoví korteši, to už vieme a čoby radi? K tomu nepotrebujeme vysvetlenia.

Drahí rodáci! otvorím vám oči a poviem vám len tak zkrátka: Náš drahý Spasiteľ, keď ho predviedli pred Piláta, toto povedal: „Kráľovstvo moje nie je z tohoto sveta; keď by kráľovstvo moje bolo z tohoto sveta, služobníci moji zaiste bránili by mňa, a ja by nebol vydaný židom, ale teraz kráľovstvo moje nenie odtiaľto.“ Nuž a títo korteši za čím sa sháňajú? Za nadvládou, za panovaním svetským, za kráľovstvom tuzemským. Jakým spôsobom by to radi dosiahnuť? Celkom podlým, to vidíme zrejme. Dokiaľ sa civilne sobáše nezaviedly, boli ticho a bolo im všetko jedno, či si ty boľ v rukách úžerníka alebo nie, a keď si korec doniesol, musel si žito 3—4 ráz cúdiť, umývať, a potom ti ho ešte buďto pán farár alebo pán kaplán v strakatej sukni ani nezaznačil, a mal si do roboty, aby si druhý raz korec platiť nemusel; teraz keď sa kňazia za teba schovávajú, nuž si im „bratku“, ináč predtým si ani toho nebol hoden aby ťa do chyže pripustili, keď si im ruku chceš poľubiť.

Teraz sa ľudoví korteši chytili toho hesla „peniaze svetom vládnu!“ Teda nie viera ale peniaze? Chcú ťa okuvať kapitálom, aby si slobodne nehlasoval dľa svojho presvedčenia, ale aby si bol otrokom kapitalistov, teraz budeš musieť tam hlasovať, kam ťa banka, špárkassa povedie a budeš si môcť pritom spievať tú známu pieseň: „Chvála Pánu Bohu, už som dlhy splatil, od jedného požíčal a dráhemu vrátil!“

A tak teda nie s úctou k Bohu a kresťanskou láskou, ale s peniazmi si chcú títo páni ľud zabezpečiť, aby na ich stranu hlasoval, teda nie horlivosťou za domom Božím?

Náš drahý Spasiteľ Ježiš Kristus, keď vošiel do chrámu, našiel tam kupcov a peňazomencov, ktorých on vo svojom rozhorčení nad touto opovážlivou potupou von vyhnal a stoly peňazomencov poprevracal, spleťúc zo svojej kordy korbáč a tým ich von vyprášil.

Nuž a čo robili teraz títo Jeho námestníci, títo korteši — česť výnimkám — keď sa mali voľby prevádzat a keď sa previedly? Na niektorých miestach od oltára alebo s kanclia ponúkali na požíčku peniaze z

banky, ponúkali kunštovný hnoj, ponúkali sa s časopisom, a takto veľmi znížili stav svojho krásneho povolania na agentstvo; uškodili hodnosti kňazskej, zneuctili dom Boží, človek sa nad týmto čo kresťan a katolík musí zastaviť. A čože urobil ten chudobný tichý, opravdove nábožný ľud? Snáď ich vyhnal? Nie! ale ich posúdil v duchu svojom a modlil sa za nich ku Otcovi nebeskému „odpušť im, lebo nevedia čo činia!“ Takto učinili dom Boží domom kupeckým!

Udám ale aj ďalšie činy ľudarov. Vykazovali s kanclia: „kto sa opováži hlasovať na nepriateľa (rozumnej slobodomyselného muža) ten spácha náramný brieň! Hriechom ale nebolo časopis, kunštovný hnoj, peniaze z banky ponúkať so svätého miesta, alebo upomínať ľudí o zaplatenie úrokov! No, do ohľadu berúc ale finančné výsledky, všetko nesie ošoh!

Na toto je potom to semeno slova Božieho? Toto je horlivosť za domom Božím?

Na miesto pravých kňazských povinností prevzali títo páni korteši na seba agentstvo redakcie, kunštovného hnoja, banky atď.

Po voľbe boli ľudia na verejných miestach napádaní, na pr. z kostola ich do židovskej synagogy odkazovali, odopreli im offeru a tak im hanbu činili a verejne ich pohaňovali, tupili — pri takzvaných koledách ich domy obchádzali, rozbroj urobili medzi rodinami, medzi občanmi vzbudili nepriateľstvá, pomsty, súdy, sami sa vydali za sudcov atď., čo z toho povstalo? Samá nenávisť. Pomstili sa na slobodomyselných ľudoch, ktorým okná povytľkali, pomstia sa na ich majetkoch, na statku, a takto hľa príkladom predchodia aby bol jeden ovčieec a jeden pastier?

Zabudli na to, čo duchovní otcovia „láskou bratskou vospolok sa milujme, dokiaľ máme čas, činme dobre všetkým.“

O tom páni kňazia dobre vedeli, že je ľud dlžen, prečo sa nestarali prv o požíčku a peniaze. Teraz im už núkajú peniaze, ale len preto, aby si ich na svoju stránku získali, tedy nie z lásky, lež pre zisk chcú ľudu pomáhať.

Posudzovanie a osočovanie slobodomyselných je hlavnou úlohou „Kresťana“, preto nech si p. „Kresťan“ povšimne: „Nesúďte a nebudete súdení.“

Keď mali nastať voľby, vláda celkom múdre zakročila so zbranou mocou oproti nepredvídaným následkom. Ľud bol vopred s kanclia popudený; lebo čože iné dalo sa rozumeť pod tým „aby sme dokázali, že sme hotoví vieru našu verejne brániť“, jako to, aby sa ľud zoprel vrchnosti? Či tedy ľudári na iné mysleli, jako na trenice? Keby vláda len vtedy bola pomýšľala na ozbrojenú moc, vtedy by už neskoro bolo bývalo.

U nás sa úrody nateraz veľmi krásne vyvinujú. Váh bol rozvodnený, ale už upadol.

S úctou

Hamílkar.

Zlaté časy.

V terajších časoch sotva jest pospolitého človeka, ktorý by sa neponosoval na zlé časy, na veľké dane, na malé dôchodky, na drahých sluhov, na slabé úrody. Je v tom síce i trochu pravdy, obzvlášte čo sa týče slabých úrod a zvlášt v takom roku, ako je tento. Nuž ale v rok neúrodný pocíti ťažkosť vyžitia každý, lebo vtedy klesne obchod a tak pocíti neúrodu kupca, keď chlieb zdrazie, to pocíti ten, kto žije z práce svojich

rúk, lebo priemyselník, úradník atď. musí draho kupovať a tým sa mu stávajú jeho dôchodky nedostatočnými. Neúrodu pocíti každý a pomoci oproti neúrode niet, lebo to spočíva v rukách Všemohúcnosti.

Biede, ktorá pochádza z neúrody, ako už rečeno, odpomôcť sa nedá, ale dá sa odpomôcť biede, ktorú si zapríčiňujeme vlastným gazdovaním, zlým sporením a keď nájdeme pravú cestu správneho gazdovania, sporenia, tak zmiernime i biedu, ktorou sme stihnutí následkom neúrody.

Berme si v tomto príklad z minulosti, keď panovaly tie často spomínané zlaté časy. Za dávnejších tých zlatých časov boli tiež neúrodné roky a tie nachodíme zaznačené v histórii len ako osamostatnené. Povedzme na príklad, že v každom pol storočí boli tri štyri roky neúrodné, bol hlad a bieda, po neúrodných rokoch nachodíme zaznačené roky úrodné, bolo všetkého dost, ľud, gazdovia opäť si nahradili to, čo následkom neúrody vykonať nemohli, splatili si dlhy, priviedli svoje hospodárstvo do poriadku a nastaly zase tie zlaté časy.

Čo ale počujeme v terajších časoch? Ustavičné bedákanie a ponosy na zlé časy. A predsa i teraz bývajú tiež úrodné roky. Prečo si v tých úrodných rokoch neuvedie ľud svoju domácnosť do poriadku, prečo si ľud neplatí dlhy, prečo nenastanú i teraz tie zlaté časy, ktoré nastaly v minulosti po úrodných rokoch? Prečo že počúť ponosy i v úrodných rokoch?

Po prvé preto, že negazdujeme, nesporíme tak, ako sporili naši predkovia a po druhé preto, že nám je úroda i v najúrodnejšom roku malá.

Naši predkovia v dobe neúrody sporili ako len mohli, zbytočného nič nekúpili a utiskli sa na to najpotrebnejšie, aby dlžobám nepadli za obeť. Keď potom prišiel rok úrodný, nemali mnoho dlhu a veľkých výdavkov zapríčinených pomínulou neúrodou a tak pri sporení i v úrodnom roku vyrovnali ľahšie svoje povinnosti, tak že keď nastal ešte jeden, dva neúrodné roky, usporili si toľko, že v tom páde, keď po dvoch úrodných rokoch nasledoval rok neúrodný, nepocítili biedu v tolkej miere, v jakovej by túže boli pocítili, keď by sa neboli obzerali, ako sa hovorí, na „zadné kolesá.“

A čo vidíme teraz? V roku neúrodnom troví sa tak, ako by bolo všetkého hojnosť, a v úrodnom roku ani najmenej nepomyslíme, že môže prísť opäť pohroma, rok neúrodný, ktorý nás vrhne ešte do väčšej biedy, trovíme v úrodnom roku tak, ako keď by sme mali navždy všetkého hojnosť.

A v tomto leží veľká chyba. Berme si príklad od našich predkov, sporme v úrodnom roku, aby sme netreli biedu v roku neúrodnom. Robme tak, jako robil Jákobov syn Jozef, keď bol v zajatí egyptského Fáraona. Odkladal úrody sedem rokov úrodných na čas, keď prišlo sedem rokov neúrodných.

Za druhé spomenuli sme, že sa rodí málo. Ano rodí sa málo ale len zdanlive. Zdanlive preto, pretože si viac žiadame, všetko sa nám máli a nepomyslíme, že

máme málo len preto, že nesporíme. Áno, nesporíme, máme veľké nároky, väčšie, než to naše hmotné pomery dovoľujú.

Pozrime si na príklad sluhu. V predošlých časoch keď bol sluha fajčiariom, kúpil si za tri krajiare paklik dohánu a mal fajčenia dost na celý deň ba aj na dva dni. V dneskajších časoch fajčí cigarety, papirosky, je pravda že dve za krajiar, ale šesť cigarett nenie mu dost ani na jedno predpoludnie. Troví teda viac než mu, to vačok dovoľuje a potom si pýta väčšiu plácu od gazdu, ktorému ale sluha nekoná väčšiu prácu než predtým.

Toto spomenuli sme len na príklad, ale tak sa majú veci teraz vôbec. Troví sa viac, než to dovoľujú hmotné pomery a potom keď príde jeden neúrodný rok, sme na kraji zúfalstva a biedy.

Naši predchodcovia mali dve dobré vlastnosti a hľadme si tie aj my osvojiť. Boly to *sporivosť a pracovitost*. Keď budeme tieto nasledovať, tak sa vymaníme z biedy, z núdze a potom i u nás nastanú tie zlaté časy, ktoré si tak žiadame.

BESEDNICA.

Žobrača.

Studený dažď husto sa sypal

Ako čoby oheň zeme chcela udusiť, tak sa rozvaluje nad ňou v trhaných kotúčoch a zas v hustých chmárach šedá, popolavá hmla. S času na čas tmou zaobalí v úbočí roztratené stojace nížke smrečky, a kedy vtedy celkom zakryje veškerý obzor.

Premrzlé, vlhkochladné to počasie letné. Medzi našimi vrchami bojne sa nám ho dostáva. Snáď aby sme už v prostred letá privykali na dlhotrvanlivú zimu.

Sedím pod širokým prístreším, okolo mňa v teplé ručníky zabalené baví sa mojich dvoje detí.

Potok sa rozvodnil, zaplaviac celú lúku a svevoľne oduša s úbočia smytú, humusom prezývanú počernú zem do blaženejších, bohatších krajov, ta, kde jej až nazbyt majú. Chudobnému z hrnce vykypí, bohatému navre.

Môjmu synovi páčil sa prival; veď on záhubnosť jeho ešte nepozná. On by sa tak rád po tej veľkej vode člnkoval.

— Dobré, nevinné dieta moje! veď naplaviš sa dost na rozličných prúdoch života. Viera nech ti bude loďkou, dôvera v Boha veslom a statočnosť sťažnom, a vtedy či ako víťaz, či ako premožený, no opravdovým mužom budeš.

Hmla začala sa pomaly tratiť, rednúť. Smerom od Rabče vedúcou cestou na pár piad vysoký chlapček sa ťažko brodí lipkavým, hlinastým blatom. Hlavičku má nepokrytú, s rozkúsaných vlások cedí sa dažďová voda po vyzíablych chudých líčkach. Otrhaná malá plachtiečka vlhko lipne k tenkému tielku, a zakrútiac sa medzi bosé nôžky, obťažuje mu i tak k jeho chatrnej sile pomerne pritažkú chôdzu.

Pred môtikom zarazený zastal. S obúh strán mostu vystúpivšia žltá, hustá voda zastala mu cestu. Otruskov chlebových už nemá, i ponáhlal sa hľadať al-

mužnu v kúpeľnom mieste a našiel nepitnú vodu. Tak blízko je k dobrosrdečným ľuďom, a nemôže sa ku ním dostať. Prázdny, vyláčnený žalúdok ponúka ho napred, ale v biednom, vyschlom jeho telku smelosť a odvaha miesta najst' nemôže. Tam stojí pred nedostiziteľnou zemou zaslúbenia, v ktorej keď aj nie mlieko a med, ale aspoň mäkký chliebik, a snáď ešte aj studené zvyšky dákeho dobrého jedla ho čakajú, a on prinútený bude o hlade a smáde nazpät' sa vrátiť dlhou a blatnavou cestou.

Svojím detským rozumom, alebo snáď len pudom vyšpekuloval si, že trpiace človečenstvo je citlivejšie oproti biede a núdzi iných, preto navyknuť z dedinky svojej častejšie do kúpeľov zabehávať.

Šiel som mu v ústrety. Prebrádnul som k nemu a preniesol som ho na „lepšiu“ stranu.

Dcéruška moja sa rozplakala, bála sa, že jej otecko v tej veľkej vode zahynie. Veď ona je už veľmi múdra, i o mori počula už rozprávať, a i more je tak veľkou vodou, že sa v nej utopiť možno. Synček môj sa ale tešil malému žobráčikovi. Prosil ma, aby som ho jemu doniesol. Jemu ešte i bieda len hračkou zdá sa byť.

Malé žobráča netečne bralo moju službu. Sadlo si medzi moje deti.

— Otecko, — povie môj syn, — nemá topánky — a už doniesol z izby a dal ma ich.

Maj len súcitné srdce dieťa moje, rozdel sa zavše s nevinným bedarom, myslel som si, a topánky sám obul som chlapčekovi.

Chúďa, ani vlastné nožičky si nevedelo poznať v obuve, dlho ich obdivoval, konečne proboval chodiť, ale tomu tešiť sa nevedel.

Dcéra moja mu svoje olovrantové maliny dávala, no, ale tie mu málo chutnaly; lebo veď vyhladovelý žalúdok potreboval záživné jedlo. Upozornil som detičky moje, že i maliny i všetko ovocie je dobré, ale keď je človek veľmi lačný, vtedy lepšie pochutnáva chliebik.

A našly koláče i studenú pečienku. S radosťou by mu boly daly všetko.

Štebotaly, čvitorily okolo neho, kým náhliace sa chlapča medzi hltavým jedením len odvrkavo odpovedalo.

Na mnohé otázky odpovedal im, že sa menuje Petrik Cigančík, a že má ešte otca i matku.

To ich zarazilo, ako môže byť dakto žobrákom, keď má otca i matku?! To som im už ja musel vysvetliť.

Ďalej sa vyzvedaly. S akým ohňom chystaly sa na takého mrzkého otca a zľú matku, ktorí tak malého chlapčeka ubíť zvykli.

Teraz už aj peniaze pýtaly pre chudáka Petrika, lebo veď žobrákom peniaze dávajú. Dal som im, no ale Petrik krajiare prijať nechcel.

— Načo sú mi, hovoril — tie by mi leu mama vzala, potom by si pálenky kúpila a keď by sa opila, bol by som veľmi bitý,

Na toto chlapčeka nik neučil, on to už z vlastnej zkušenosti vedel. Ťažko zaplatená životná múdrosť.

Ale moja dcéra mu predsa tých pár krajiarov nanútila, poučujúc ho, aby tie peniaze nedal opilej matke, ale aby si ich do sporiteľne uložil, a keď bude už mať mnoho, aby si zane kúpil dom, kone a všetko. — Ona by za tie babky bola vstave odkúpiť celý svet.

— Šťastivé dieťa, koľko ti bude treba i len na jedny báľové šaty, keď budeš väčšou?

Malý Petrik sa najedol, a stal sa shovorčivejším. Rozpovedal hostiteľom svojim, že otec pole i dom prepil,

že teraz len z dobrých ľudí žijú, že má ešte mladšieho bračeka, ale že ten ešte nevie žobrať.

Pravda i žobranie je veda, je to vzdelanosť núdze. Medzi tým sa vyjasnilo, voda opadla. Petrik pobral sa domov, ako sa sám vyslovil: ide ďalej po dobrých ľuďoch.

Neželám si mať nikdy drahšie perly, ako tie súcitné slzy, ktoré sústrastne zaplavily očka mojich detí, keď za malým Petrikom v úbočí pohorárskeho vrchu sa trasúcim pozeraly.

Oravec.

Sprostá Mara.

Rozprávka.

Jeden z mojich priateľov v hostinci, ktorý sa navrátil práve s cesty, vyňal z vrečka hrbu novin, ktoré kúpil na železnici.

— No, ty bývalý veľkomešťan, prečítaj si najnovšie hlavnomestské chýry!

Prečítal som noviny a našiel som v nich nasledujúci chýr: „Mrtvola, ktorú našli včera v Dunaji, je Mária Fritková, ktorú poznali vo vonkajšej čiasťke mesta obyčajne pod menom sprostá Mara.“

Sprostá Mara! Sotva som mohol zatajiť svoje pohnutie a ponáhlal som sa domov. Zpoly zabudnuté obrazy pretiahly sa mi popred oči. Videl som našu dobrú matku, ako zalamovala rukami v zúfalstve, že Marka, naša dávna, verná slúžka sa vydáva. I Marka stála predomnou, to malé, tenké, sivovlasé dievča nie práve špatnej tváre a shovorčivých veľkých modrých očí.

— A za koho sa vydáva? — pýtala sa moja matka

— Za Jána Fritku.

Tento pytač bol šuhaj zlého chýru, opilec, o viac rokov starší od Marky. Uličníci obyčajne kričievali za ním:

— Sprosták, sprosták!

Lutovali sme vernú slúžku a mysleli sme s ľútosťou na to, že táto poriadna, dobrá duša dostane sa do nepredvidane zlých pomerov.

Darmo sme ju odhovárati, jej odhodlanie bolo pevné a o niekoľko týždňov bola svatba, od ktorého dňa našu slúžku ulica prekrstila na „sprostú Maru“. Nepočul som nič o nej za viac rokov a keď som zvedel z novin o jej smutnej smrti, žiadal som podrobnejšie chýry o jej osude. Nezadlho došla odpoveď od mojej sestry. Stalo sa to takto:

„Chodila z dom do domu v meste chudobne odená žena starostlive k sebe tísnuce nemluvíňa, zacengala na bráne krásnej paloty. Vrátnik náchylný bol len po dlhšom jednaní oznámiť prichodziu panej. Zavolali ju do izby po trápnom očakávaní.

Mladá pani a prítomná jej matka hľadely s istým podivením na úbohú malú postavu, ktorá sa odporúčala za dojku.

Odhodlali sa na radu lekára, že ju prijmu a že sveria do jej opatery chorľavé, slabé dieťaťko.

— Cože ale urobíte s vaším vlastným dieťaťom? — spýtala sa mladá pani milosrdne a útrpne.

— S mojím dieťaťom? — Maria sotva porozumela tejto otázke. — Podrším si ho pri sebe. Ach, ak je to ale nie dovolené — vykrikla úzkostlive — tak radšej odidem.

Dve panie radily sa a naposledy určily, že pošlu Mariu Fritkovú do ich domu.

Pekné, bezstarostné dni nasledovali pre ženu mnohým zlym a nehodami navštívenú. A obidve deti sa i vyvíjaly, dieťaťko Marie, malú Marienku tak považovali, ako nemluvniatko panej Eigenholzovej. Kto videl Mariu prechádzať sa s dvomi pekne oblečenými, peknými dievčatkami nebol by uveril, že jedno je jej vlastné dieťa. Jedného dňa ale upadly deti do ťažkej nemoci. Bohaté, k pohodliu a šťastiu narodené dieťa zomrelo, dievča slúžky ale premohlo nemoc.

Úbohí rodičia nedali sa potešiť. Tým tuhšie pripútnali k sebe Máriu, ba Eigenholzová odhodlala sa, že malé dievča Markino prijme za svoje. Nezadlho premohla námietky manželove a usilovala sa, aby privolenie Marie, ktorá bola ako slúžka v ich dome, obdržala. Úbohá matka skoro zúfala nad tou myšlienkou, aby sa rozlúčila s najdrahším, najmilším pokladom, ale rozprávali jej toľko, že aký krásny osud očakáva jej dievča, až sa konečne s myšlienkou uspokojila a privohla.

Predbežne ostalo všetko pri starom. Jedného pekného dňa ale chystali sa Eigenholzovci, zvlášte k vóli a obľadom na zdravie Markino, do morského kúpeľa. Čefad rozpustili, pre Marku prenajali malý byt, veď nemohla ostať sama v dome. A nevdojak sa stalo, že práve v tom dome, kde ona bývať šla po sobáši a kde jej manžel zomrel. Každého prvého v mesiaci poslali jej istú summu, s tým odkázaním, že sa všetci dobre majú a nezadlho že prídu.

Maria úfala a čakala za tri roky.

Naposledy obdržala vyzvanie, aby sa hlásila u panej Eigenholzovej, jestli chce vidieť svoju dcérku? Bože, že či ju chce vidieť. Konečne, konečne! Ako jej bilo srdce, ako hučala hlava! Bože, zas môže stisnúť do náruč svojho dieťa, jej Marku.

Ale či je to jej dieťa? Popredné, veľké dievča, ktoré, keď jej matku po dlhšom očakávaní pustili dnu so studeným priateľským pozdravením podalo čelo k pobozkaniu.

— Marka, už nepoznáš svoju matku? — zkríkla nešťastná matka a objala trasúcimi rukami, plačúc a bozkávajúc ju v slzách. Mariška sa vyťahla bojzlive a nepriateľsky z ramien matky a utiekla pomätená k udivene hľadajúcej anglickej vychovavateľke.

Maria neposlúchala úprimné tešenia pani Eigenholzovej.

Vybehla z domu, ďaleko, ďaleko, ani sama nevedela kam. Tak bojzlive, tak cudzo hľadela na ňu jej dcérka... práve tak, ako za dávna jej manžel... a keď takto pozrel na ňu jej manžel, obyčajne ju zbil... a keď plakala a prosila... ten pohľad stal sa ešte hroznejším... ako by sypal horiace iskry... a tak, práve tak pohliadla na ňu i jej dcéra Marka!

Utekala, utekala v polosnení a keď prišla k sebe, stála na moste Dunaja.

Mesiac svietil na riekku.

Do vókola nebol nikto... úbohá žena sišla na breh rieky.

— Keď mňa nebude, Marke bude dobre u tých popredných ľudí, ktorí ju tak milujú. Zabezpečená bude budúcnosť môjho dieťaťa... bude šťastná.

V nasledujúcej minúte vlny sa spojily nad ňou, mesiac sa odstieňoval na trasúcich sa vlnách tejto vody.

Mariška teraz už mohla žiť šťastne medzi poprednými ľuďmi, ktorí ju natoľko milovali.

Kŕmenie kráv zemiakmi.

Na piesočnatých vidiekoch, ale aj inde, zemiaky užívajú často nielen za ľudský pokrm, lež aj za krm pre statok, zvlášte zvykli zemiakmi kŕmiť ošípané, ovce, rožný statok.

Zemiaky sú neodskriepiteľne dobrý krm, záživnejší než krmná repa, lež treba zvláštny pozor dávať, aby sme si kŕmením zemiakmi viac škody nespravili, než osohu.

Nemiestné kŕmenie zemiakmi môže byť zvlášte kravám škodlivé, práve preto hlavne tu treba dávať pozor; naopak ale zemiaky, keď nimi dobre zachádzame, zvlášte pri dojných kravách možno najlepšie využívať. Práve preto v týchto riadkoch budeme sa zaoberať hlavne s kŕmením dojných kráv zemiakmi.

Predovšetkým môže sa tá otázka nadhodiť, že či je lepšie dojnú kravu kŕmiť varenými alebo surovými zemiakmi?

Odvolačujúc sa na zkušenosti mnohých západno-europejských gazdov, ktorí zemiakmi kŕmia kravy na túto otázku môžeme povedať, že v najviac pádoch je výhodnejšie, keď kŕmime surovými zemiakmi už len aj preto, že nepotrebujeme oheň kváriť.

Len treba mieru zadržat, a neslobodno dať mnoho surových zemiakov kravám, lebo od primného zemiakov bude mlieko chudobné, neprijemnej chuti, ktoré sa dá veľmi ťažko zmútiť a aj toto maslo bude tvrdé a nechutné.

Na jednu strednej veľkosti kravu môžeme rátať denne 12—15 klgŕmov zemiakov, čo možno bezpečne dať kravám asíce tak, že zemiaky tieto pokrájame a so sečkou smiešano dáme kravám.

Krava strávi aj väčšie množstvo zemiakov, len že zkusili, že v tom páde dá síce viac mlieka, lenže je planšie, a krava pritom chudne.

Čo sa týče varených zemiakov, skúsenosť učí, že od takýchto zemiakov krava radšej tučnie, na množstvo mlieka ale ani zďaleka tak neučinkujú, jako surové.

Keď kŕmime surovými zemiakmi, nikdy nesmieme zabudnúť zemiaky na čisto umyť. Toto je veľmi závažná vec, lebo takto smyje sa nielen zem, ale aj iné nečistoty, ktoré môžu ľahko chorobu zapríčiniť.

A práve pre toto mnohí neradi kŕmia surovými zemiakmi, lebo zbadali, že statok trpel na rozličné neduhy, čomu by sa bolo dalo predísť, keby patriční surové zemiaky boli umyli.

Aj nato treba pozorovať, že primného surových zemiakov pri telaťých kravách môže zapríčiniť zvrhnutie, kdežto keď kravám dávame len riadne množstvo zemiakov so sečkou, nemáme sa čo báť.

Sú ale aj také pády, že je lepšie dávať varené zemiaky alebo parené, než surové. Menovite vtedy, keď sú zemiaky nie úplne zdravé, keď sú trpkastej chuti, alebo keď zamrzly. Vtedy preto treba zemiaky variť alebo pariť, aby sa zemiaky staly neškodnými.

CHÝRNIK.

Kráľove narodeniny. Dňa 18. augusta doplnil jeho veličenstvo náš milovaný kráľ Franc Jozef I. šesťdesiaty-siedmy rok svojho požehnaného života, ktorý obetoval šťastiu a blahobytu svojich poddaných národov. Národy Uhorska zasvätili tento deň vzdaním svojej úcty a blahoželaním panovníkovi, ktorý vždy otcovsky stará sa o svojich poddaných. Jak v hlavnom meste, tak i na vidieku z príležitosti kráľovských narodenín odbývaly sa slávnostné služby Božie, na ktorých bolo zastúpené obyvateľstvo celej krajiny, želajúc panovníkovi, aby mu Boh poprial dlhého a stáleho zdravia až po najkrajnejšiu hranicu ľudského života.

Deň sv. Štefana. Jako každého roku tak i teraz Uhorsko slávi pamiatku sv. Štefana prvého kráľa uhorského. Cirkevné slávnosti započaly sa o 7. hodine rano v kaplnke sv. Žigmunda v Budíne odkiaľ pravica sv. Štefana preniesli do kostola Matiašovho. Tu bola o 8. hodine slávnostná omša, ktorú sám arcibiskup ostrihomský slúžil. Kázeň držal jáksky opát gróf Mikuláš Széchenyi. Po službách Božích zanesli relikviu v slávnostnej processii späť do Žigmundovej kaplny.

Stav chorého Milana Obrenoviča sa už natoľko zotavil, že sa môže voziť po meste. Že stav chorého Milana sa už zlepšil, toho najlepším dôkazom je to, že jeho syn, srbský kráľ Alexander na 3 týždne odcestoval do Karlových Varov.

Belgická kráľovná v nebezpečí. Tieto dni belgická kráľovná nachodila sa v nebezpečí života. Kone toho koča, v ktorom sedela kráľovná s kňažnou Klementinou, sa poľakaly a počaly cváľať ulicou. Hintov sa prevrhol a kráľovná s kňažnou Klementinou vypadly, však tak šťastne, že sa im nič nestalo. Koč sa celý dolámala.

Pápež a gregoriánsky kalendár. Z Rímu oznamujú, že pápež vyslal jesuitu Toudiniho do panovníckych dvorov náboženstva pravoslavného, aby ich primäl ku prijatiu gregoriánskeho kalendára, aby sa totiž nepočítal u nich čas o 13 dní pozdejšie.

Uhorskí lekári a prirodopytci jako každý rok, aj teraz budú vydržiavať shromaždenie od 21. do 25. augusta asice v *Trenčíne*. Mesto Trenčín sa chystá slávnostne prijať svojich hostov, ktorí počas ich meškania na Považí zariadia aj viac výletov do našich čarokrásnych dolín.

Seniorálny konvent ev. cirkve trenčianskej vydržiavaný 10. t. m. pod predsedníctvom dočasného sen. inšpektora grófa Mikuláša Zay a dočasného seniora zayuhrovského ev. kňaza Karola Riesz vybavil sa v peknom poriadku. Na celom priebehu konventu bolo badať blahodarné následky pokoja v cirkvi. Za zápisníkov vyvolení boli hlavný notár mesta Trenčína Alexander Zelenay a lázsky ev. kňaz J. Schlehta. Gróf Zay držal krátku oduševňujúcu reč, v ktorej vyzval prítomných aby spojenými silami snažili sa pokoj v krhu cirkve udržať a týmto vážnu prácu cirkve umožniť. Karol Riesz prečítal ročnú zprávu, ktorá všeobecne dobrý dojem učinila. Potom vyvolil konvent jednodhlasne vyslancov na senior konvent.

Murínsky katolícky kňaz v Šoprone. Zriedkavého hosta má dominikánsky kláštor v Šoprone. Don Daniel Sorur Pharim Dén, murínsky kat. kňaz došiel na 3 týždne cieľom liečenia do Štýrskeho Hradcu, odkiaľ tieto dni prišiel do Šopronu, ku návšteve šopronských dominikánov.

Millennárny pomník v Tvrdošine. Aj Oravci dokázali svoje vlastenecké smýšľanie. Na pamiatku millennia bol postavený v Tvrdošine pomník, ktorého odhalenie následkom neprajných okolností previedlo sa sice len teraz, ale tým s väčšou oduševnenosťou obyvateľstva celej oravskej stolice. Pekná slávnosť začala sa v kostole, kde kaplán Richter krásnu, vlasteneckým citom preniknutú, oduševňujúcu reč držal. Potom bola veľká omša, ktorú tamojší farár Viecho slúžil. Kostol bol preplnený obecnosťou v ktorého radoch prítomný bol aj hl. župan Kürthy a všetci stoliční úradníci, jako aj intelligencia a ľud oravský vo veľkom počte. Potom tiahol slávnostný pochod so zástavami ku pomníku. Farár Viecho posvätil pomník a v sprievode krátkej reči odovzdal tenže do opatery mestu Tvrdošinu. Potom spevokol zaspieval hymnu, načo mestský rychtár sa odvedčil, že mestské zastupiteľstvo opatrovať bude pomník. Nato vykročily z radu obecnosť dve v biele rúcho oblečené dievčence a uložily dva krásne vence na schody pod pomníkom. Spevokol odspieval Vörösmartyho «Szózat», a týmto sa slávnosť skončila. Na poludnie bola hostina, na ktorom sa 75 ľudí súčasnilo, po obede vydržiavaná bola veľká ľudová zábava, konečne večer zariadili fakľový pochod a mesto slávnostne osvietili. Tvrdošínska mládež zariadila ten istý večer tanečnú zábavu, ktorej čistý výnos bude tvoriť fond na udržiavanie pomníka.

V prospech gazdovského stavu. Neminie takrečeno ani týždňa, aby náš minister orby *Darányi* nedal znak svojej starosti o stav nášho hospodárstva. I on je gazdom a vie zo svojej zkušnosti jak sa treba gazdovi obracať, aby mohol vyžiť. Najnovšie minister orby rozhodol, že behom tohto roku sriadi na pôde dvadsiatich stolíc vzorné gazdovstvá. Cieľom toho rozposlal objemný pripis ku hospodárskym spolkom patričných stolíc, v ktorom ich vyzýva, aby pri uskutočnení tohto plánu spolupôučinkovali.

Prof. Falb tieto dni skoro zle pochodil pre svoje prorokovanie. Falb totiž letuje v Teplici a tamojší poverčivý ľud, ktorý mnoho počul o kritických dňoch Falbových, myslíac, že Falb bol príčinou poslednej búrky a lejaku na tom okolí, vzbudil sa proti nemu a keby prorok počasie nebol ušiel, kto vie čo by mu holi urobili.

Židovské dievča mniškou. 15-ročná dcéra hlavnomestského agenta Antona Schönhausera asi pred dvoma rokmi onezčravela a daná bola do nemocnice, kde ju mnišky opatrovaly. Počas liečenia mnišky jej vysvetľovaly slovo Božie a židovské dievča keď vyzdravené zanechalo nemocnicu, vybralo sa na nútromestskú faru v Budapešti, kde ju tamejší kaplán pokrstil. Pri krste obdržala meno Maria. Toto všetko stalo sa v tajnosti bez vedomia rodičov. Maria neskôr prezradila svojej matke, že sa dala pokrstiť. Matka horekovala síce, ale proti tomu už nič nemohla vykonať. Medzitým otec zomrel a po smrti otcovej dievča zmizlo. Matka dostala len jednu kartu od svojej dcéry, že sa pri svojej matke už zle cíti, a preto vstúpi za mnišku. Dievča potom písalo ešte niekoľko ráz zo Štýrskeho Hradcu, potom z Rábu, kde sa v tamojších kláštroch zdržovalo. Po čase listy vystaly, a matka teraz nevie o svojej dcére nič. Matka sa teraz obrátila na políciu, prosiac aby ztratenú dcéru vypátrala.

Dvojnásobná vražda. Ondrej Siklik obyvateľ obce Lissa, (trenč. st.) tieto dni sišiel sa s Prska Siklikom a jeho ženou. Boli všetci opití a začali si nadávať. Ondrej, ktorý je známy ako nespokojný človek, vzal pušku a na dva výstrely zastrelil obuch manželov. Ondrej sa na to pobral k rychtárovi, aby sám strašný svoj skutok oznámil.

Herkó Páter zanikol. „Kto sa smeje naposled, ten sa smeje najlepšie“ hovorí porekadlo. Herkó Páter smial sa však vopred ovšem len sám, a teraz sa on stal smiešnym. Zanikol na večnosť, lebo ani v kruhoch ľudovej strany nenašiel toľko a takých predplatiteľov, ktorí by sa z jeho sprostých vicov boli tešili a predplatkami ho udržiavali. I toto je dobrým príznakom, že časopisy ľudovej strany, lebo k tej patrili aj Herkó Páter, padajú a počet ich prívržencov klesá so dňa na deň. Ovšem prepísať treba to tomu, že čitatelia neberú do ruky ohlupujúce časopisy.

Sedem gúľ v tele jednej ženskej. Barbara Dovrinová, práčka v Miškoveci za svoju „lásku“ dostala sedem gúľ do tela. Vlni istý Samuel Schwarz, s ktorým žila v divom manželstve, päť krát vypálil na ňu z revolvera, všetkých päť gúľ ostalo v jej tele. Vyliečila sa a pred niekoľkými dňami strelil do nej dva razy nový jej milenec stolár Michal Slaškovský. Aj tieto dve guľe sa jej vovtýkali do tela. Nešťastnica leží teraz ťažko chorá v nemocnici.

Statočný nálezca. Ján Horváth, dohliadač v budapeštianskom Ós-Budavári našiel jednu toboľku, v ktorej nachádzalo sa 1600 zlatých. Statočný človek peniaze oddal policii, ktorá majiteľa peňazí vynašla. Horvátha patričný pán poriadne odmenil za jeho statočnosť.

Mucha príčinou smrti. Vo Fehértemplome Franca Holuba, majóra pri tamojšom pešom pluku pred niekoľkými dňami počas cvičby poštípala na líci jedna muchá. Na poštípanom mieste utvoril sa vred, následkom ktorého napuchla mu celá tvár. Poštípanie otráвило mu krv a mladý ešte dôstojník skončil následkom otrávenia krvi.

Rusčúská katastrofa. Z Rusčuku oznamujú, že z tých nešťastných robotníkov, ktorí rany utrpeli pri hroznom výbuchu tamojšej patrónovej fabriky, posiaľ päťdesiatideviati zomreli v nemocnici. Ostatní tiež zápasia so smrťou.

Dedictvo sa cvrklo. Sdelili sme, že Jozef Galló strážmajster v Budapešti dostal zo San Franciska chýr, že jeho strýk zomrel a zanechal mu 7 millionov dollárov. Dedictvo sa ale sevrklo, lebo Jozef Galló dostal druhý list, v ktorom mu sdeľujú, že miesto 7 millionov dostane len 5000 dollárov. Ovšem aj to je pekné dedictvo.

Zahadná smrť jednej vychovavateľky. Šarolta Láhr rodom z Bavorska zamestnaná ako vychovavateľka v Arade, 17. t. m. zomrela za podozrivých okolností. Lekári nemocnice tvrdili, že deva zomrela následkom zapálenia čriev. Jedon lekár ale privátne dal otcovi dievčata na vedomie, že jeho dcéra ľahko mohla zomreť následkom otrávenia. Policia zaviedla v tejto záležitosti vyšetrovanie a doteraz dokázané je už, že Šarolta Láhr hriechy pomer mala s jedným aradským kaplánom, s ktorým sa počas spovede soznámila. Kaplánovu podobizeň našli medzi listami zomrelej. Dokázané je aj to, že nešťastnica už v živote nosila ovocie hriechu, aby hanbe a potupe vyhla, vyvolila si smrť. Minister pravosúdia rozkázal vykopanie mŕtvoly. Bližšie zprávy o výsledku inkvisície polícia zamieľala.

Chavnosť. V Nyiregyházi kosi oznámil policii, že v jednej pivnici vo vinohradoch orošských držia jedno dievča zavreté v bedne. Následkom tohoto oznámenia polícia vybrala sa na miesto a v skutku našla tam jedno mladé 17ročné dievča skrčené a nahé ležat v jednej veľkej bedne. Dievča je už úplne blbé, hovoriť nevie a je dcou železničného konduktora Jozefa Németa, ktorý mesačne 6 zlatých platí za výchovu svojej dcéry majiteľovi pivnice. Vrečnosť postarala sa hneď, aby nešťastné dievča bolo všetkým zaopatrené. Vinníkov zatkli.

Pozor so zbraňou. Ján Rady, trnovský občan — ako „Liptó“ píše — sušil na vrchu seno a utiahol sa do koliby, našiel starý, už celkom hrdzavý revolver. Neopatrný človek vystrelil cez jednu dieru z koliby a guľa trafila tam idúcu Zuzannu Palinay do oka, ktorá hneď vypustila dušu. Rady tvrdí, že ešte nikdy nemal inú zbraň v ruke, jako tento osudný revolver a že ženskú popri kolibe idúcu vôbec nevidel.

Uderil hrom do kostola. V horvatskej obci Zlobin uderil tieto dni hrom do tamojšieho kostola práve vtedy, keď tam boli školské deti na omši. Jedon malý chlapec zostal na mieste mŕtvý, štyri deti sú ťažko ranené. Veža sa rozpadla na dve poly a srútila na kostol, ktorého klenbu preválila.

O útočníkoch vo Španielsku píše teraz noviny. Predchodcu nešťastného ministerského predsedu Canovasa, generála Prima tiež zastrelili, asice jedon republikán. Španielski útočníci nešetřili ani kráľovskú rodinu. Tak proti kráľovi Ferdinandovi spáchali štyria zločinci útok, na kráľovnú Kristínu útočili šesťkrát a proti kráľovi Alfonzovi XII. spáchali tri krát útok.

Spadla s balóna. Vo Francúzskom meste Piombières manželka parížskeho vetroplavca Charliho chystala sa vystúpiť na balóne, ale bez koša. Z nedorozumenia muž jej myslel, že je už všetko hotové ku vystúpeniu a dal znak, aby balón pustili, jeho žena však nebola sa ešte pripevnila na visiaci trapez, držala sa len rukami, keď balón ako strela vyletel do výšky. Úbohá ženská krčovitě držala sa trapezu a tak visela dotiaľ, pokiaľ ju neopustily sily a ona padla s výšky na zem. Ešte žila, keď ju zdvihli; prudkosť pádu smiernila tá okolnosť, že nešťastnica nepadla zrovna na zem, ale na ratolesti stromov. Ku jej životu nemajú nádeje.

Americké ženy, jako známo, majú hlasovacie právo a môžu byť volené za mestských a obecných úradníkov. Tak sa stalo počas posledných mestských volieb v meste Jameston, že na všetky úradnícke miesta boli vyvolené ženy, počnúc od rychtára až po bubeníka. To malo však zvláštne následky. Ženy úradníčky v prvom rade vytkli si za cieľ napraviť pokazené mravy mužských. Obrátili sa teda v prvom rade oproti kartárskym hernám. Lež nie rozkazmi, ale zbraňou. Niekoľko sto žien ozbrojilo sa sekerami, kladivami, palicami atď. a neskoro v noci prepadli takú kartáreň. Kartujúcich sa mužských poriadne natľkli a potom rozohňaly, vnútorňajšie náradie roztrepały, liehovinami naplnené sudy povyhadzovaly na ulice. Slovom rozbúchaly kartáreň na capart. Posbiehaný ľud prijal túto radikálnu reformu s náramným jasotom, najme pre tie plné sudy, ktorým hneď povytľkali dňa a pálené do poslednej kvapky vypili.

Ukradli im obuv. V jednom hostinci v Brüsseli prenocovalo nedávno osemdesiat hostov a keď sa na druhý deň rano zobudili s úžasom zbadali, že ani jedon nemá svoje topánky. Domáci sluha, ktorý ich mal očistiť, sobral obuv a ušiel. Hostia napajedení behali bosí po chodbách hotelu a hrešili nešeredne. Čo mal hostinsky robiť? Musel každému hostovi kúpiť novú obuv.

Palota pre psov. Amerikánsky millionár Olivier Ames za svojou bostonskou palotou dal vystaviť za 80.000 dollárov veľkolepý dom pre svojich psov. Pre túto, z tvrdého dreva vystavenú a viac než 10 okien majúcu palotu pre psov potrebné vnútorné zariadenia dal Ames z Anglie si dodať. Je tam studený a teplý kúpeľ, spálňa a nemocnica. V tejto palote chová sa 45 psov, ktorých 8 sluhov opatruje. Toto služobníctvo vo dne v noci zdržuje sa v byte blízko paloty vystavenom.

Jak sa spí tak sa sní. V talianskej obci San Sisto prisnilo sa pastierovi Arcangelovi Chianelle-mu keď na jednom kopci zaspal, že sa mu zjavila Panna Maria a riekla mu, že pod tým kopcom, na ktorom teraz leží je jedon zlatý zvon, na ktorom sa nachádza jej obraz. Tento zvon že je naplnený peniazmi a aby vstal a poklad vykopal. Keď sa pastier zobudil zabehol do dediny, kde rozpovedal svoj sen. Pôverčiví roľníci s motykami, rýlami vybrali sa všetci ku kopcu, kde sa aj hneď dali vykopávať poklady. Nuž ale nenašli ani zvon, ani peniaz, ačkofvek celý deň kopali. Takto sklamaní roľníci, keď pokladu nenašli, základne vytĺkli snivého pastierika.

Pošta cez Saharu. Najväčšou púšťou sveta je púšť Sahara v Afrike ležiaca pod horúcim pásmom. Cez túto púšť chodia afrikanski jarmočníci a kupci hromadne, v karavánach, lebo je cesta cez obrovskú púšť veľmi nebezpečná pre veľké víchre, ktoré nesú hromady piesku a pre strašnú horúčosť. Cez túto púšť sriadili teraz poštovné spojenie tak, že zásielky zo stanice na stanice budú dodávané. Teraz z Alžiru oznamujú, že tieto dni došla ta prvá bezprostredná pošta cez púšť Saharu zo Senegalu a cez Timbukt. Týmto je teda otvorená pre severnú Afriku tak veľavýznamná poštová cesta vedúca cez tú obromnú afriekú púšť. Poštu vezú na veľblúdoch v karavánach. Pravdepodobné je síce, že tuareg-ké lúpežnícke kmeny predbežne znepokojovať budú severno-afriekú prepravku.

Vajce na svetovom trhu. Parížsky „Figaro“ uverejňuje o obchode s vajcami na svetovom trhu nasledovné dáta: Nárrody, ktoré sa vykazujú najväčšou spotrebou vajec sú Angličania a Nemci. Roku 1895. privezené bolo do Anglicka 1250 millionov vajec za úhrnný obnos 100 millionov frankov, (90 millionov korún). Hlavným dodávateľom vajec Veľkej Britanii bolo Francúzsko. Toho roku bolo privezeno do Nemecka 80 millionov kilogramov vajec za úhrnný obnos 100 millionov frankov. Väčšina z nich pochádzala z Rakúsko-Uhorska. Rusko rozvíja obchod s vajcami spôsobom kremobyčajným. Len nedavno vyvážalo Rusko ročne len 11 millionov kusov vajec, roku 1895. ale vyviezlo nie menej než 1250 millionov kusov, v cene 110 millionov frankov.

Cár v porekadľach ruského ľudu. Rusi sú známi ako najponíženejší, oproti svojmu panovníkovi najhlbšou úctou preplnený ľud na svete. Avšak nie je všeobecne známo, s jakou uštipačnosťou hovorí v svojich porekadľach (tento poníženy, úslužný ľud o tej cárskej moci, od ktorej väčšiu sotva si vie predstaviť. Tu podávame niektoré:

Keď cár zomre, nečaruje s ním ani najposlednejší mužik.

Ohovárať cára, i keď je mŕtvý, je nebezpečné. I tučného cára tak ľahko prevládze smrť jako chudého žobráka.

Cára neochráni koruna od bolenia hlavy.

I cárov chrbát by krvácal, keby ho kančukou bili. I cár sa zamaže, keď vstúpi do mláky.

Dihá je ruka cárova, ale do neba nedosiahne.

Samotný cár je tiež len jedným človekom.

I cárov kôň sa potkne.

Cár nebýva v chalupe chudobného mužika; preto nevie čo je bieda.

Zo slepého veľkokňaza darmo bude cár, ani vtedy nebude lepšie vidieť.

Aj krivý cár robí veľké kroky.

Kvapka vody v oku kráľovom stojí krajinu mnoho ručníkov.

Keď cár škúli, ministri sú poloslepi a ľud je slepý celkom.

Neporaň si ruku, baťuška cár, lebo by sme si všetci museli podviazať ramená.

Keď chce cár remene vykrajovať, sedliak mu podá kožu.

Keď cár šnupne, ľud musí kýchať.

Keď cár padne do kiahní, krajina bude od toho rapavá.

Čo sa cárovi nepodarí, podarí sa času.

Keď ti cár daruje vajce, sliepku žiada od teba.

K U O B R Á Z K U .

Miláček.

Bolo to radosti keď slúha oznámil, že koza má kozliatko. Malá Marka od tých čias ani na okamih neposedí v chyži, vždy je pri koze a berie do náručia malé kozliatko, ktoré za túto nežnosť ďakuje s meé! meé! Teraz ďakuje ešte len takto, ale pozdejšie zavďačí sa svojej opatrovnici s dobrým mliečkom, od ktorého očervenejú trochu pri bledé líčka malej Marienky

K O B V E S E L E N I U .

N e p r í j e m n é u p o m e n u t i e .

Hostinský: Tak sa mi zdá, pane, že sa vy veľmi bojíte, že vám niekto klobkík ukradne?

Host: Ja? A prečo?

Hostinský: No, lebo ste si — sadli naň.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 19. augusta.

O b i l i e	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze		Tovar	Cenné papiere	Peniaze		Tovar
		od	do								
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.				Prvá uhor. poisť. spol.	4094	—	—
" pešťianska	77-81	12.40	12.50	Uhorská zlatá renta 4%	122.60	123.10		Pešť. uh. kupec. b.	1414	—	—
" stoinobelebradská	77-81	12.35	12.50	" korunová renta 4%	100.00	100.50		Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8125	—	—
Raž (žito)	70-72	8.50	8.55	Uhorské regálové úpisy 4 1/2%	100.75	101.75		Salgó-tarjánska baňa na uhlie	609	—	—
Jačmeň na krm	60-62	6.50	7.00	" premiové úpisy	153.70	154.80		Záložné listy.			
" na páľku	62-64	7.20	8.00	Uhorská tiskko-segedínska požička 4%	141.50	142.50		Uhorského pozem. úverkového ústavu 5%	—	—	—
" na várku	64-66	8.30	10.00	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	123.00	124.00		Uhorského úver. záložného ústavu 4 1/2%	100.50	—	—
Ovos	39-41	6.30	6.50	" vyvážkové úpisy 4%	101.50	102.50		Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	99.25	—	—
Kukurica	73	4.90	5.05	Spoločná požička v bež. peniazoch 4 1/2%	102.00	102.50		Peniaze.			
Prosó	—	0.90	0.00	Žreby.				Cisársky dukát	5.65	—	—
Repica	—	12.50	13.00	Spolku „Jó gziw“	3.60	4.00		Dvadsať-frankovník	9.52	—	—
Datelinové semä, luc.	—	—	—	Uhorského „Červeného kríža“	8.00	8.50		Nemecká ríšska marka	58.70	—	—
" červené	—	—	—	Rakúskeho	20.00	20.50		Striebro	—	—	—
Svinská masť pešťianska	—	57.00	58.00	Bazilika	6.25	6.75					
" vidiecka	—	—	—								

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.